

castells
Colles Castelleres de Catalunya

INFORME DE SINISTRALITAT CASTELLERA

TEMPORADA 2019

Direcció Científica i Mèdica de la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya

@CastellsCat

MENYS CAIGUDES

La temporada castellera 2019 s'ha tancat amb un total de 10.209 castells realitzats, uns 2.000 castells menys que la temporada 2018. Si d'aquests traiem els pilars de 4, durant la temporada 2019 s'han realitzat un total de 6.145 castells, distribuïts de la següent manera segons el nivell:

- Castells de 6: 2.171 (35,33%)
- Castells de 7: 2.853 (46,43%)
- Castells de 8: 862 (14,03%)
- Castells de 9: 162 (2,64%)
- Castells de gamma extra: 96 (1,56%)

El descens en el nombre de castells respecte a l'any passat es veu de manera homogènia per a tots els nivells, sense que es trobi cap grup que hagi experimentat un descens significativament més gran que els altres.

El que sí que ha experimentat un canvi substancial respecte als anys anteriors és l'índex de caigudes. Si no tenim en compte els pilars de 4, l'índex de la temporada 2018 era del 3,60% de castells intentats, essent ja un índex inferior als dels darrers 5 anys, que es mantenia al voltant del 4,50%. La temporada 2019 es tanca amb índex de caigudes del 2,77%, essent l'índex més baix dels darrers 10 anys.

Aquesta bona dada es correspon amb la sinistralitat de la pòlissa d'accidents de l'asseguradora, que presenta el menor nombre de sinistres des del 2012, amb un total de 413 sinistres.

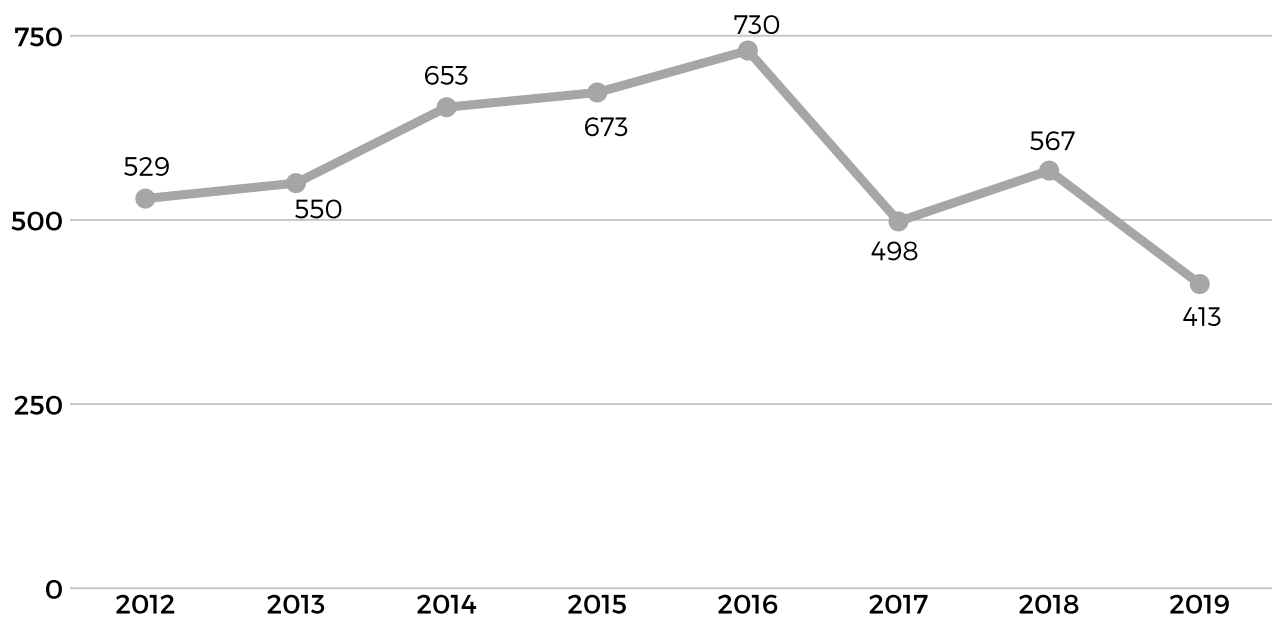

Aquestes són dues molt bones dades per les quals ens hem de felicitar, sense cap mena de dubte. Hi ha, però, altres dades estadístiques interessants que val la pena comentar.

Sobretot pren molta importància les dades referents a les anomenades “Lesions Potencialment Greus”, que són aquelles lesions que, pel seu diagnòstic inicial, poden considerar-se greus o que tinguin un risc important de deixar unes seqüeles severes.

En aquesta gràfica podreu veure quina ha estat l'evolució del nombre de sinistres des de l'any 2012:

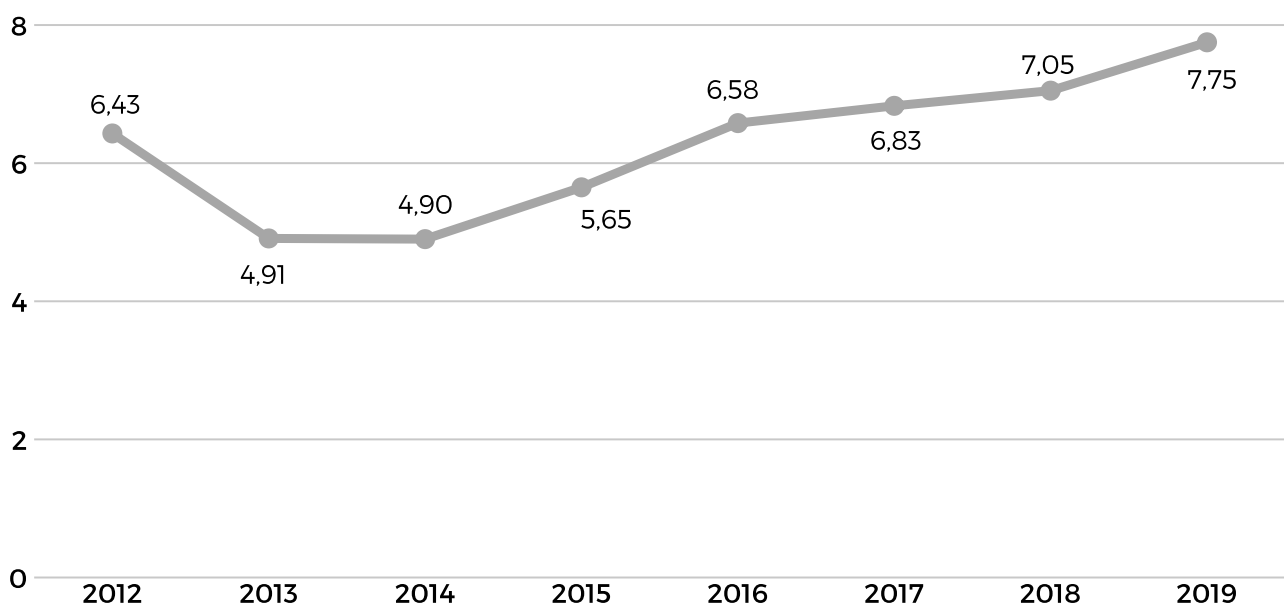

Gràfica: nombre de sinistres anuals totals des de l'any 2012.

Cal dir, però, que aquestes dades es basen en els diagnòstics inicials de les lesions i que, en la immensa majoria dels casos, aquestes lesions acaben sent lesions lleus o menys greus. En aquest sentit, és important remarcar que, tot i la disminució en l'índex de caigudes i el nombre de sinistres, l'índex de Lesions Potencialment Greus (LPG) ha anat creixent durant els darrers anys, situant-se en un 7,75% del total de sinistres aquest 2019.

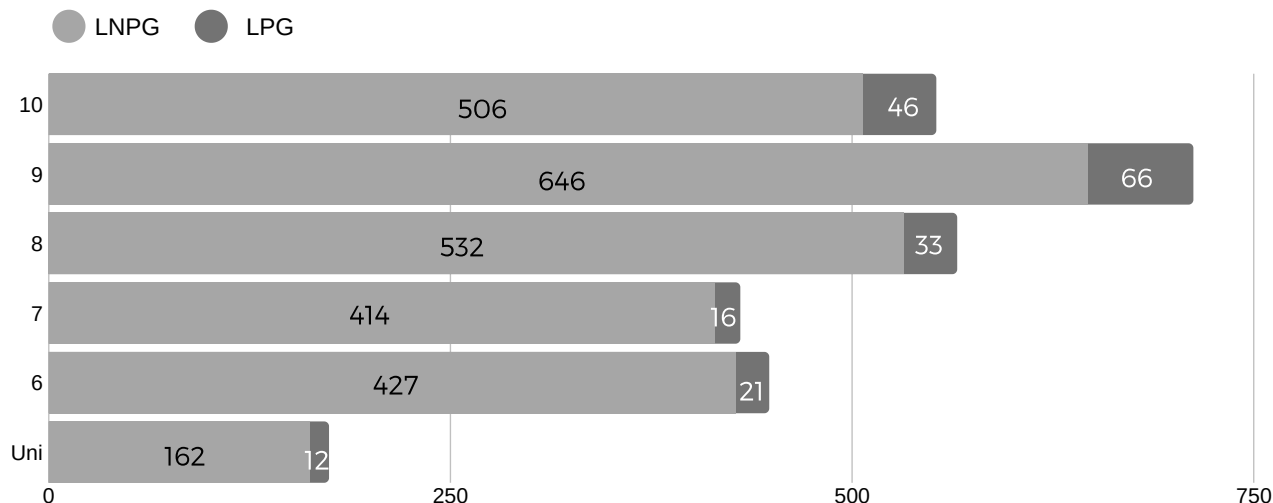
Podeu veure l'evolució d'aquest índex en la següent gràfica:

Gràfica. Índex de LPG respecte del total de sinistres.

A MÉS NIVELL, MÉS SINISTRES I MÉS GREUS

Si valorem el nombre de sinistres pel nivell de colles, els resultats són similars als esperats:

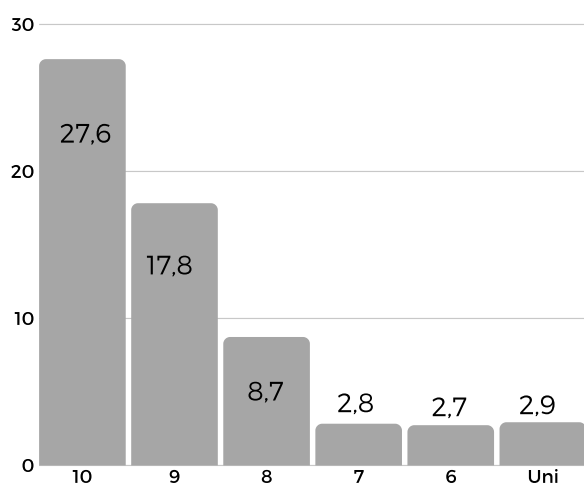
Gràfica. Nombre de sinistres des del 2015 per nivell de colla

Tenint en compte que el nivell de colles de 8 és més nombrós que el grup de colles de 9 i de 10, les xifres ens indiquen que, a major nivell de colla, més sinistres i més LPG.

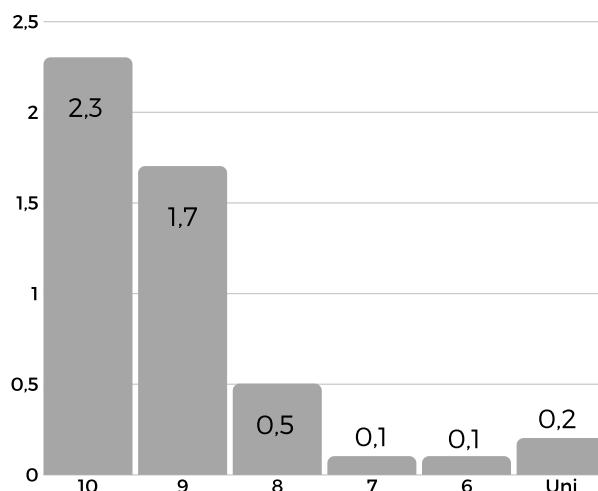
Això es deu a diversos fets:

- realització de castells amb major risc de caiguda i, per tant, més risc de lesió.
- major nombre de castells realitzats durant l'any per part d'aquestes colles.

Si mirem la mitjana de sinistres anual per nivell de colles, les gràfiques ens confirmen aquesta relació.

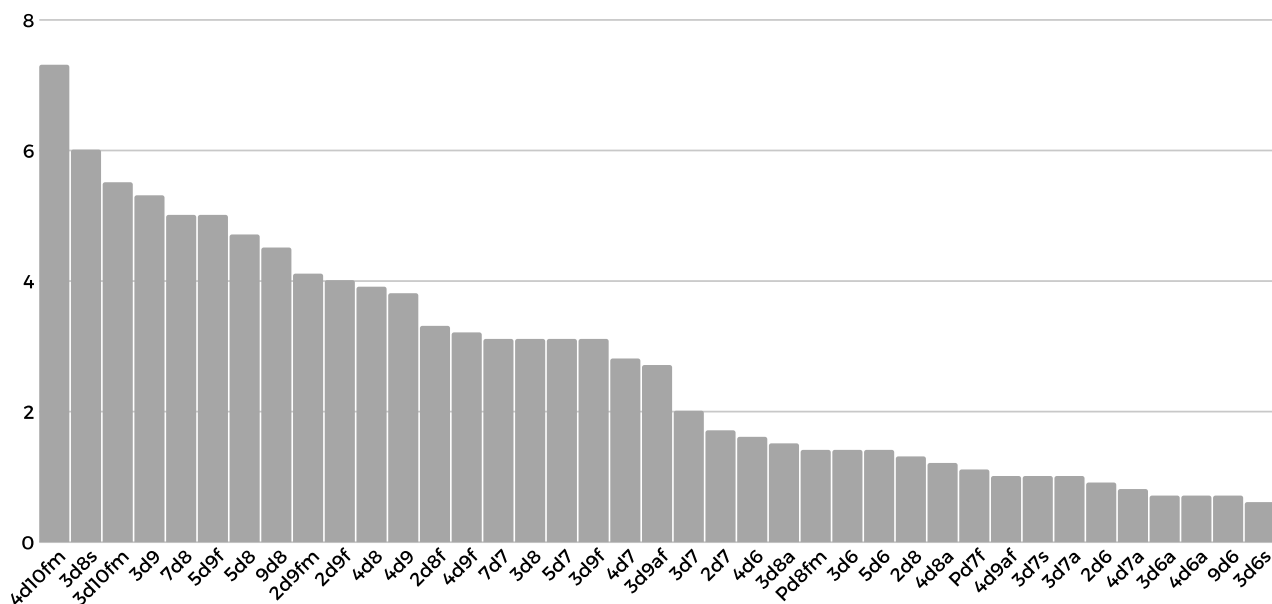
Índex sinistres anuals per colla (2015-2019).

Índex sinistres anuals de LPG per colla (2015-2019).

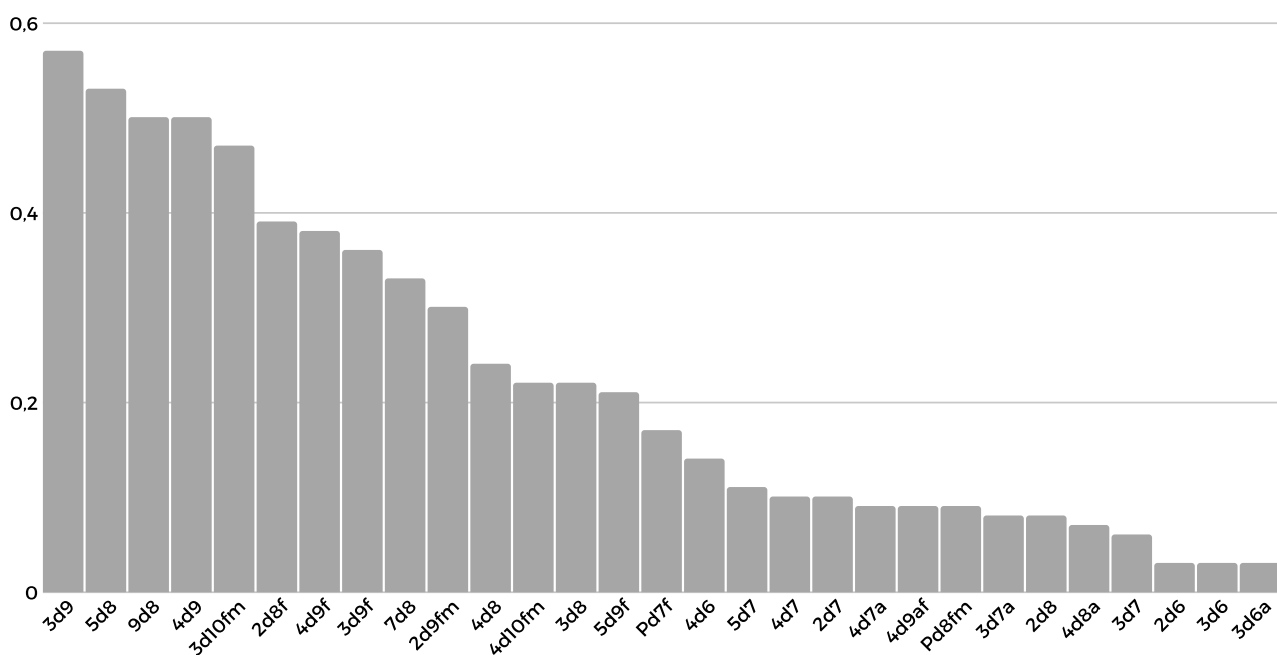
QUINS SÓN ELS CASTELLS DE MÉS RISC?

És interessant veure quins són els castells que provoquen més sinistralitat. Per a veure això cal valorar quants sinistres es produeixen quan cau un castell. Per tant, valorem l'índex de sinistres per caiguda.

Gràfic. Sinistres per caiguda en el període 2015-2019

Si valorem la gravetat de les lesions, veurem que la distribució és diferent. Els sinistres amb LPG per caiguda es distribueixen segons els castells d'aquesta manera:

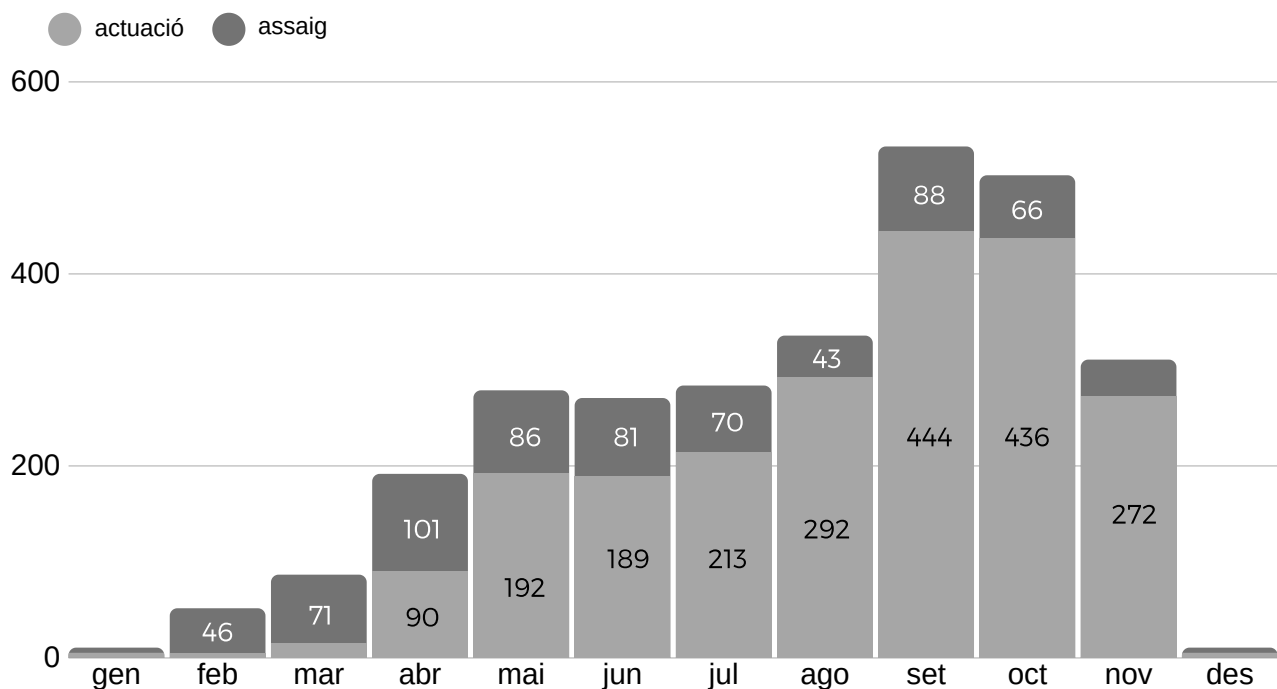

Gràfica. Sinistres LPG per caiguda en el període 2015-2019

DIFERENT SINISTRALITAT SEGONS L'ÈPOCA DE L'ANY

La distribució de la sinistralitat al llarg de l'any dibuixa com a mesos amb major sinistralitat els mesos de setembre i octubre. Probablement amb el mes d'agost són els mesos amb major nombre de diades castelleres i, per altra banda, són els mesos finals de la temporada on es realitzen els darrers esforços per a aconseguir objectius castellers de les colles.

Gràfic. Nombre de sinistres durant els mesos de l'any.

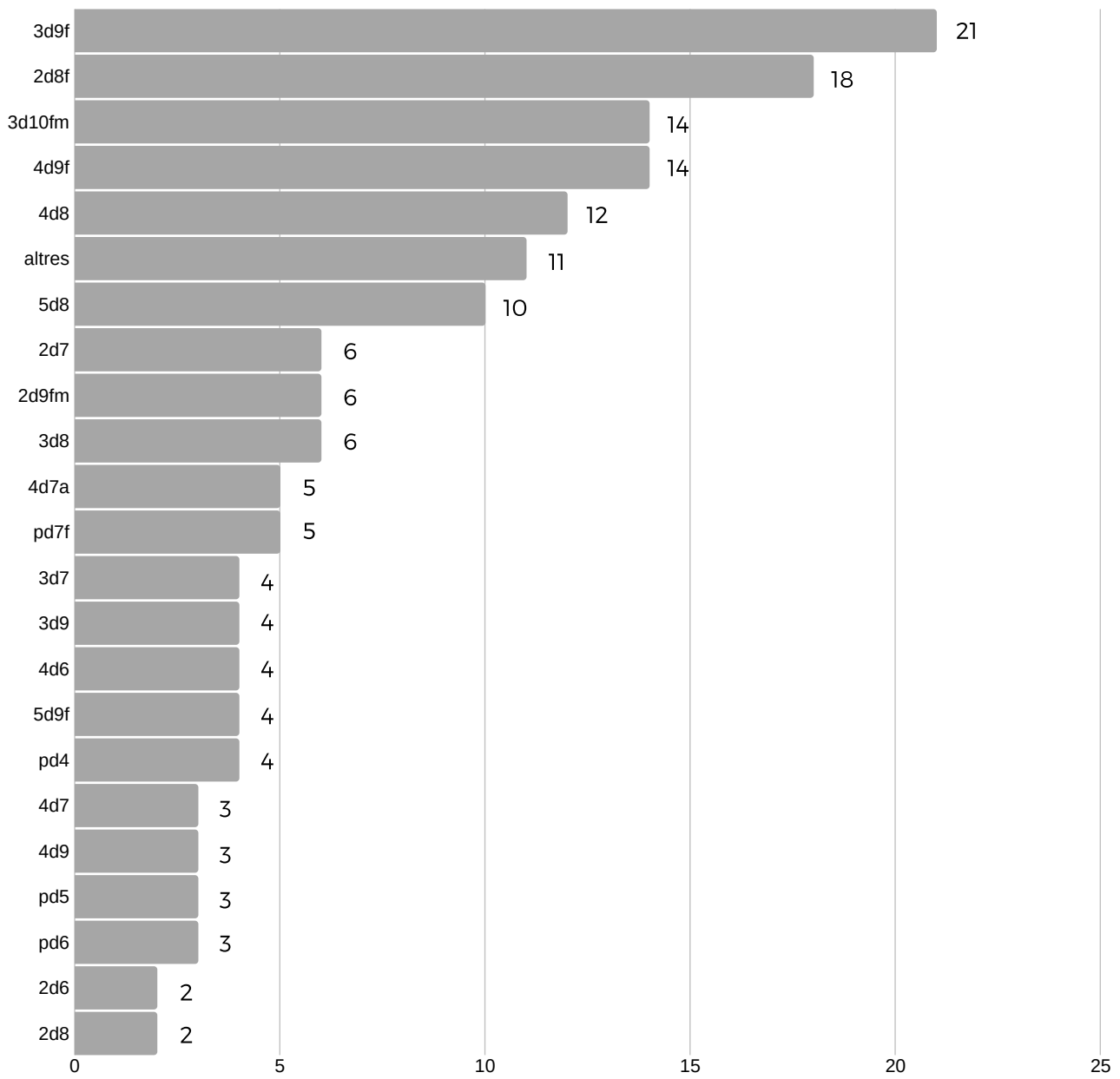
MENYS SINISTRES, PERÒ DE MÉS SEVERITAT

Segurament el problema més important que tenim en l'actualitat és que tot i tenir menys sinistres, aquests són més severos. L'índex de Lesió Potencialment Greu està creixent ininterrompudament des del 2014 i, actualment, gairebé dobla el de 2014. Els factors que poden explicar aquesta pujada són múltiples:

- augment del nombre de castells anuals (ha disminuït en els darrers 2 anys).
- augment del nivell dels castells realitzats (s'ha estancat o inclús ha tingut un descens en els darrers 2-3 anys).
- augment del nombre de castells amb folre o folre/manilles. En la gràfica següent veurem que els castells que més sinistres produeixen són, justament els castells amb folre o folre/manilles i no precisament els castells més grans d'aquest grup (excepte el 3d10fm).
- efecte de "falsa seguretat" provocada per les mesures de protecció passiva. El fet de disposar d'elements de protecció passiva als locals d'assaig (xarxes, terra atenuant, etc.) pot provocar un efecte de falsa seguretat que pot provocar relaxació a l'hora de fer una prova important en una assaig i augmentar així el risc de LPG.
- augment de la fatiga muscular i disminució de l'atenció derivada de la fatiga per excessiva durada de les diades castelleres, augment de les hores d'assaig per setmana, de les proves per assaig, etc. En tota activitat física, quan s'augmenten les hores d'activitat en entrenament o en competició, augmenta la fatiga muscular i, alhora, disminueix el nivell d'atenció.

Aquests i altres factors fan que cada vegada hi hagi més risc de patir una lesió severa realitzant castells. Hem de ser capaços de controlar aquest risc, prevenir al màxim i disposar de les eines per a actuar amb la màxima eficàcia quan es produeixi una d'aquestes lesions.

Gràfic. Nombre de sinistres per castells temporada 2019.

LES CAIGUDES A TERRA. CAL REDUIR-LES A LA MÍNIMA EXPRESSIÓ

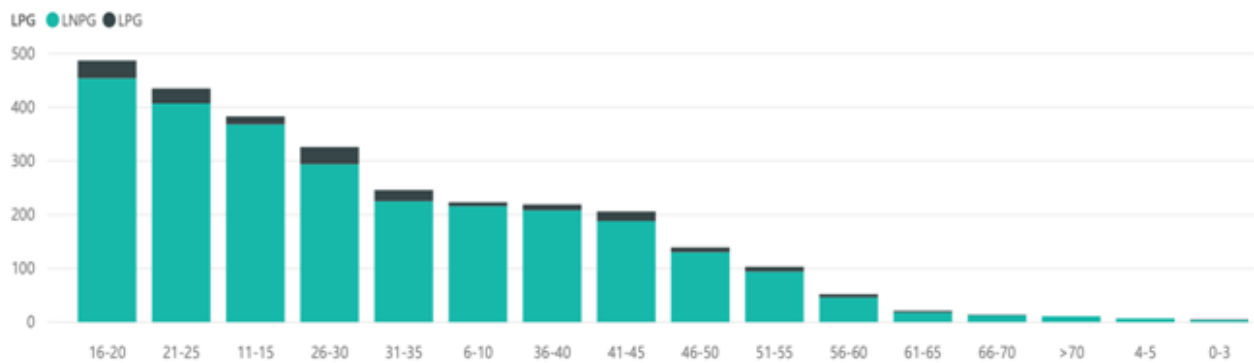
Val la pena destacar l'índex de sinistres per impactes al terra. Aquest índex, que hauria de ser 0 o molt proper a 0, es troba encara per sobre del 4.5% del total de sinistres.

Excepte casos molt específics i extremadament poc habituals de caigudes amb un mecanisme molt estrany on algun casteller/a "surt disparat" del castell a alta velocitat, els casos dels sinistres per caigudes al terra ja sigui de forma directa o després d'impactar sobre la pinya, són casos que es poden considerar com a "evitables" si hi ha un bon dimensionament de la pinya i si es disposa d'un cordó de seguretat ben organitzat i efectiu. Cal insistir en la importància d'aquest cordó de seguretat. Cal que estigui format per persones de la pròpia colla que realitza el castell, amb una bona condició física i que estiguin atents a la construcció, de manera que, en cas de caiguda, siguin capaces de subjectar a aquelles persones que puguin sortir de la pinya. No cal dir, també, que és cabdal que abans de plantejar-nos fer qualsevol castells estiguem segurs que la dimensió de la pinya serà la suficient per a assegurar que, en cas de caiguda, cap persona impactarà al terra.

LES EDATS DE MÉS RISC

Si volem saber quines són les edats de més risc de patir una lesió castellera, veurem que la franja de 16 a 25 anys d'edat és la més susceptible a patir una lesió. Significatiu i alhora preocupant és que la tercera franja d'edat és la de 11-15 anys, donat que es tracta d'una franja d'edat molt susceptible a segons quines lesions osteo-articulars ja que es troba en un procés de canvis maduratiu i de creixement ossi.

Gràfic. Nombre de sinistres per franja d'edat en el període 2015-2019

LA FIABILITAT DE LES DADES

Durant aquesta temporada hem estat realitzant un estudi comparatiu de les dades de “diagnòstic” dels sinistres que s’entren a la base de dades amb el “diagnòstic real” extret dels informes mèdics adjunts als sinistres, amb l’objectiu de valorar la fiabilitat de les dades que obtenim pels sinistres i a partir dels quals es dissenyen les estratègies de la Direcció Científica i Mèdica i els estudis de prevenció.

El resultat d’aquesta comparació són:

- cal millorar el mecanisme de comunicació dels informes mèdics. Aproximadament un 12% dels sinistres no disposen d’informe mèdic adjunt.
- hi ha una concordança entre el diagnòstic introduït al sinistre amb el diagnòstic real inferior al 70%. Això vol dir que aproximadament un de cada 3 sinistres té un diagnòstic que no és el real.

Estem treballant per fer canvis en la sol·licitud de dades quan s’entra un sinistre a la web de la CCCC per tal de millorar aquesta fiabilitat i per aconseguir dades interessants que fins ara no es disposen.

ÉS FEINA DE TOTES

Quanta més informació
tinguem, millor podrem
actuar en conseqüència
en matèria de seguretat.

castells

Colles Castelleres de Catalunya

**COORDINADORA DE COLLES
CASTELLERES DE CATALUNYA**

VALLS, MARÇ 2020

coordinadora@cccc.cat